

پلانی مارشا چى بو؟ ... تاهير حاجى دس

ئايا زلھڭزكى وڭ ئامريكا پويستى بپلانىكى وڭ پلانى مارشا
ھەيە لىوالتانى ئۆزھەتدا بى دووبار بىنات ناللى وى دواى كاول
كارىك كدستى خى تپدايە؟

پلانى مارشا زىرمان گو بىستى بوين و زىرچاريش بىخشايدى و لىو
پلانى دىوانىرت كىتوانى ئىمانىاو بىشك لىوالتانى ئىوروپا زىگار
بكات لىكوتن يان، لىدواى جىنگى دوومى جىهانى و، ئىمانىا
زىرتىن زىرىرى كىرد بىجگ لىدالىان گىوركى لىو ئابورى و
دالىمانى زىرخانى ئابورى و كىوتى قىناخك و گىر دىستكى بىھىز
نىك و تى فرىاى ئىوا قىناخك بىرى و وچىخانكى مئووى دىست
يانى بىرپاكردى شىكىكى مالىيەتى. ئىم تارمايدى گىوركى بو وى
لىئامريكا كىرد زوو بىزوو فرىاى وىالتانى ئىوروپاى زىئاو
سىرمايدى دارى بىك و ت و خودى دىو تىكان زىگار بكات
لىسەرھەدانى وى دوومى شىكىكى مالىيەتى چىنى كىكارو كى چىن
بىرھەمەندىرىكان.

لىو سىرودى مالىيە، سىركى و تى سوپاى سورى وسى بىسەر ھىتلەرو
سوپا كىدا، ئىتر نىشانى تىنھا كىوتى فاشىزمى نىدگى ياندى، بىكو
لىگى كىوتى فاشىزمىش وڭ ئايدى لىجى ھىتلەرونازىسم كىوتى
ھەيمەن تى سىرمايدى دارىشى دگى ياندى. چونكى خودى وىالتانى زلھڭز لىو
قىناخدا ھەندى خوازىارى سىركى و تى ھىتلەرى بون، بىو ئىندازى
خوازىارى چونى پىش و سىركى و تى سوپاى سورى وسى نى بون. دىار پلانى
مارشا لىو قىناخى دواى سالى 1946 زىرتىر لىپىناو نىشان دانى
ئىيايدى بىو كىسەرمايدى دارى و سىستەمكى ھەندى داھەندىرن و
لىخزمەتى خىش گوزلانى گىشت چىنوتو ئىكاندايى بىو ئىندازى
لىخمى قازانچ و سىپاندى ھەيمەنتى چىنكى كىملىيە تپدا نى. ئىم
درى گىوركى تىنھا لىبىر ئىو ترسە بىو كىيەخى بىخودى سىستەمى
سىرمايدى دارى گىرتىبو، ئىویش ترس بىو لىبىرپاكردى شىكىكى مالىيەتى.

ھەرى ئىو ترسەيش بو وى كىرد لىدالىان تداران لىوالتانى ئىوروپاى
دواى جىنگى دوومى جىهاندا كىچىن زىرتىر تىسبىت كىردى دانى لانى
كىمى بىمى بىكارى و مافى چىنى كىكارو دابىن كىردى خزمەت
گوزارى گىشتىكان بىشەو بىكى گىشتى. ئىو ترسە لىبىرپاكردى شىكىكى
كىملىيە تى ھەرى كىشەرى ئىوروپاى نىگىرتىبو بىو بىكو وڭ پىرتوك
مئووى بىكان بىمان باس دىكان خودى كىشەرى ئىامريكايشى گىرتىبو بىو.

زیندوی بزوتنډو ګرځېدلی و چې ماوریه کان له هاتنډم یدانډ کانیاندا
همیش واک بوم لږز وایي بل لږاندنډو ی پای کانی سیستمی
سرمایه داری.

تاچې ند ئو بزوتنډو نا ازیځ خاوان ئتډرنا تیځ واقعیان
لډم یدندا بن و خاوان ئاسی کی سیاسی ځن بن بل پرپا کردنی شځی
کډم لای تی و کډ تایه ځن ب سیستمی می ئابوری و سیاسی خودی سیستمی
باو، بلو ئنداز ییش سیستمی می باو د کډ و ډت فریای خی تاچې ډت ژر
چې ډت کردنی زربی داخوازی کانی نا ازیانی نډوش قام و کارګو
کوچ و کډ لاند کان.

لډ غیابی ئاوا بزتنډو ی کی نا ازیشدا، ئو سیستمی می سرمایې داری
بې پی خواست و دیدی خی بل پاراستنی بډر ژو و ډدی کانی و هډی بډت
سیاسی کډی دت نځش داد ډت ډت و بچ شواوز ک دوبار کډ مډګ
بډر هډ مېه ډت و، یان ډن و بچ شواوز ک شو ډت کاول کړا و کان
کډ جډګ و ډګی ژیان و ډوانډو ی خډ ک هډ ژار ک بو، ئا و ډان
بکا ت و، یان زډ جاریش ویدا و لډ دوا ی جډ نګ کاول کاری کډ، ډګ
نډ درا و بډ خډ ک هډ ژار کړا و کډ بګ ډت و سډ زډ دی خیان و
تډ نان ت بډ نجی شانی خیشیان ئا و ډانی بک نډو، حا تی و
لډ ئ فریکای باشو و ویدا و ئو خډ ک هډ ژار یان گواست ت و ب
نډو جډګی هډ ژارترو جډګ و ډګی ئس ی ئو خډ ک یان کردو
بډ شو ډنی و بډر هډ ډانی گډتو گوزارو پډ یدا کردنی قازانچ ب
شډ ریکا ت کانی سډ ربډ و ډتی ئم ریکا (پرتوکی ع قد ئلس ډم ی
نعمی کلاین بډ وردی باسی ئو شو گواستن و بډر ران د کات) ئو
حا ت و هډ زاران حا تی دیک ی جډ را و جډی دیک کډ بچ شواوز ک د ست
برا و بل لډ ډم دډر کردنی پارو نانک کډ لډ قوگی هډ ژار کډا بو
تائ ډداز ی لډ برسانا مردنی هډ زاران و نځش ک و تن لډ ډر ئنجامی
بډ دخډ راکي و بډ کاری و هډ ژار تر کردنی هډ ژار کړا و کان، کارو پیشی
همیش یی ئم سیستمی سرمایې داری بو. بلی هیچ کات ئم
سیستمی خاوان ئو بډ های نی کډ ژیان و گوز رانی شایست دابین
بکات بل کډ مډګ کان، بډ کو ئو ویشی تائ ستا بډ ډست هاتو بډر هډ می
بډ ری ډ نجی ماندوبونی خودی کډ مډګ کان و بډر پا کردنی شځی
کډ مډ لای تی کډ کان بو.

هاتنډم یدانی ئم جاری جډ ماو وری زحم ټکځی نا ازی
لډ ئران، بوم لږز ئاسا کډی دو ډتانی ناوچ کډ و جیهانیشی
ا ت کاند، ا ت کاندنک ډ نګ زډ کډ س لډ خودی چین زحم ټکځی کان
هډستی پډ ډت کډ، بډ ډام سډ رانی د و ډتدارانی سرمایې داران بډ باشی
هډستیان پډ کردو و توندیش کاریګری لډ سډر داناون. بلی یش زو و بډ زو و

هـرلایه و لـلایه خـیه و لـمیدیاکان و بـخشینه و ی دـستی تـمـت
بارکردن لـوی کـ لـپشتی ئـ و هـاتنـمـیدانـویـ تـالـ و گـیـو
بتوانن ئاراسته ی خـپیشندانـکان بـگـن بـر و دژ شـش و خامـش
کردنـوی ئـسه ی خواست و ئامانجـکانی چینـ بـرهـمهـنـر چـوسا و کـ
لـئـرانـدا و، هـرلـ دـرئـنـجامی ئـ و بـرپـاکردنـی شـش
کـمـلـایـتـیهـش و بـو کـوای کرد لـترـمـپ وئیداری دـو و تـکـی
کـدا وای کـبونـوی بـپـلـ لـئـنـجومـنی ئاسایشی نـود و تـی بکات
کـبونـوی خـرا گرـ بدنـ. بـستنی کونگر و پـکـدادانی نـوان خودی
و اتانی ئـوروپا و ئـمریکایش لـسـر مـسـلـی کـوتنامـی ئـتـمی
بـخـی هـر لـ و گـیـو کـچـن بتوانن درـژ بـداگیرکاریـکانی
خـیان بدن و لـولایش و وابـاوی بـنـو کـدـستی دـر کی پـیوستـ
بـئـو خـشـانـ گـورـیه و.

لـر دا دـمـوت ئـو بـم، گـر بزوتنـوی ناـازی ملیـنی چینی
کـکارو خـکی کـ و رگر بـئاسـیه کی شـنـو لـمـیدانـدا
نـبن، ئـوا، ئـو چینـ دـسـاتـدار بـهیچ تـرنـخواردو نـایت
ئاوـدانی و دابین کردنی ژیانـکی شایسته بـپی خواستی زـرینـ
جـبـجـ بکات، بـپـچـوانـو خودی ئـم سیستمـی نیولیهـایزـمـی
سـرمایـداری دـت و بـئارـزوی خـی کاول کاری دـکات و کـمـگـ
وا ادـنـت کـلـبـردـمیدـا بـچـکـدا دابـت و خـی چـنی بوـت ئـوا
نـخشـ دابـتـت بـ دروست کردنـو و بنیات نانـوی دوبارـی
کـمـگـکان. لـریشـدا چـا وـانی بـچینـ زـرینـکـی کـمـگـ تـنها
دـبـتـ بـردـکـی سیزیف و قـت بـی نـایتـدی کـدزـکان بتوانن
پشکـکی باش بـگـنـنـو بـ خـا و نـ ئـسـیه کـی.

.

تا هیر حاجی حـسـن

13/01/2018